

דשבוע של שמיטה נ"מ, דאי"צ שוב לומר באיזו יובל
כמבואר כאן בע"ב ג...

שם: שלשים ושהה מזכין ושלשים וחמשה מחייבין,
זכאי.

ל"ה מחייבין, ע' ברמב"ם כאן ג. והיאך משכחת
לה, וע"כ לא היכי דמוסיפין משום א"י, רק כגון די"ב
מחייבין וי"א מזכין ואח"כ עד ע"א, גמצא כך, ואם
הם שוים מלכד הא"י, לדברי הרמב"ם ז"ל נראה דאם
הא"י אומר טעם לזכות ולחוב וא"י להכריע, אז
מצטרף הטעם של זכות שלו בגדר אחד מן התלמידים,
ואם סתם א"י אז צריך להוסיף. וס"מ, אם נתרבה
לחוב בשניים אז אין מצטרפין את זכות של א"י וכן
זכות של אחד התלמידים, כנ"ל.

רש"י, ד"ה באיזה מקום: שזו היא המועלת להביא את
כל החקירות להזמה, דבלאו הכי לא מיתזמי.

עיון בכתובות דף כ' ע"א ו' דהוה מחלוקת בזה
אם הזמה היכא דאינה מועלת אם יש ע"ז עכ"פ דין
הכחשה כיון דאין מעידין שגוף הדבר לא היה רק
מעידין על העדים, והיכא שאינה מועלת ל"ה עדות
כלל. ובאמת גבי עדים וזמנים אם צריך דוקא שיאמרו
עמנו הייתם, ר"ל שאתם הייתם עמנו במקום אחר וכו',
ומרש"י סנהדרין דף מ' ע"א ט"ש שם דבעי' (העדים)
שהעדים יאמרו המקום כדי שיהיה יוכל להזימם,
משמע דהמזימים צריך שיאמרו שהיו העדים עמם
במקום אחר, דאל"כ הא ראוי להזמה דהם יאמרו שהיו

„ואיש אשר יטמא ולא יתחטא ונכרתה הנפש ההיא מתוך
הקהל, במי שיש לו קהל, יצא זה שאין לו קהל.

רסח שם: בארבעה פרקים העולם נידון... בר"ה כל
באי העולם עוברין לפניו כבני מרון.

* צ"פ מהד"ת, דף יג, ב.

א כתוב בו שבוע שנה חדש שבת, מאי.

ב פ"א, ברייתא ב: גופו של שטר—ביום פלוני, בשבת
פלוני, בחודש פלוני, בשנה פלונית, ובמלכות פלונית.

ג אימא לאתויי שמנה חקירות... באיזה יובל. ואידך
כיון דאמר באיזה שבוע לא בעי באיזה יובל (דאין עדים
ממתינים עדותן מיובל על חבירו — רש"י).

* הל' סנהדרין פ"ט ה"א, ובהשגת הראב"ד.

ד א"ר אבהו, אין מזימין את העדים אלא בפניהם
ומכחישינן את העדים שלא בפניהם, והזמה שלא בפניהם,
נהי דהזמה לא הוי, הכחשה מיהא הוי.

דף קי"ב רסג דהוה כלי אחר, ועיון ב"ק דף צ"ו ע"ב רסד
... וזה והבאתי את השלישית באש, עיון ר"ה דף
י"ז רסה זה ישראל... וספרי פ' האזינו ע"ש ואכמ"ל.

דף ל"ט ע"ב

גמ': כשהוא משקה, משקה את כולו.

עיון סנהדרין דל"ט ע"ב כשהוא משקה משקה
את כולו, ור"ל אם שייך גדר השגחה פרטיית גבי בן
נת, ועיון סוכה דנ"ה ע"ב רסו דקרבנות החג בשביל
בני נח, ור"ל דגשמים גם בשבילם, ובהם לא שייך
גדר כללי דאין ציבור בהם, כמבואר בנזיר דס"א
ע"ב רסה, ועי' בתוספות ישנים יומא דנ"א ע"ב, ולכך
נקט המשנה בר"ה דט"ז ע"א ובחג נדונים על המים
ולא קאמר לשון כללי נידון כמו ברישא רסה, משום
דגבי בני נח הם כולם פרטים*.

גמ': ומי חדי קודשא בריך הוא במפלתן של רשעים.
עמ"ש ב"ב דף ע"ד ע"ב ודף ע"ה, ומ"ש בגמרא
ישנה שלי ע"ש בזה.

דף מ' ע"א

מתני': היו בודקין וכו', באיזו שבוע.

הנה באמת למה לא השיב ג"כ שבוע של חודש,
כמו בגיטין דף י"ז ע"ב א ותוספ' סוף ב"ב ב עיי"ש,
אך ג"ל, דכיון דאין מתחיל בכל חודש שוה. גם י"ל,

או שנמדקו, אין סותמין אותן, אלא מתיכין אותן ועושין
אותן חדשים; ועיי' צ"פ, מהד"ת, דף כ"א עמוד ד, ובשורת
צ"פ, גי', סי' שני.

רסג ע"ב: בעי חזקיה, ניקב כמוצא זית וסתמו, וחזר
וניקב כמוציא זית, עד שהשלימו למוציא רימון, מהו?
ואמרת לך עליה פנים חדשות באו לכאן, ה"נ פנים חדשות
באו לכאן.

רסד אמר ר"פ, האי מאן דגזל עפרא מחבריה, ועבדיה
לבינתא, לא קני. מ"ט, דהדר משוי ליה עפרא. לבינתא
ועבדיה עפרא, קני. מאי אמרת, דלמא הדר ועביד ליה
לבינתא, האי לבינתא אחרייתא הוא, ופנים חדשות באו לכאן.

רסה ע"א: אמר מר, ב"ה אומרים, ורב חסד' — מטה
כלפי חסד. והכתיב, והבאתי את השלישית באש? התם
בפושעי ישראל בגופן.

רסז הגי שבעים פרים כנגד מי, כנגד שבעים אומות.

רסז מנלן דלית להו (לעכו"ם) טומאה? דאמר קרא

עמהם, ועכצ"ל דזה לא הוה הזמה דצריכים להעיד
איוה דבר על גוף העדים *.

שם, ר"ה מכירין : את ההרג.

עיין במה דפליגי רש"י והרמב"ם ז"ל, בהך
דסנהדרין דף מ' גבי מכירין אתם אותו, אם קאי
אהורג או אנהרג. והרמב"ם מפרש דקאי אהורג,
ור"ל דאף אם מביאים העדים לב"ד ואומרים זה הרג
וכו', מ"מ כיון שאין מכירין אותו לא מהני, כן ר"ל
הרמב"ם ז"ל בה' סנהדרין פ"ב ה"א דאומרים פלוני
זה, משמע ולא מהני שיאמרו זה רק צ"ל פלוני זה
דמכירין אותו. וזה ר"ל הך דחולין דף צ"ו ע"א גבי
פלניא ע"ש ברש"י, ור"ל דמוכרחים לומר שידעו
אותו שהוא נקרא כך ומכירין אותו במ"ע שזה הוא.
וכן מוכח מדברי הירושלמי שם, רק בגמרא דילן
גרסינן במשנה דף מ"ג ע"א דכרוז פב"פ דוקא.
והרמב"ם ז"ל גרס פלוני לבד *.

**שם, ר"ה ובמה עבד : למרקולים, בשחיפה או
בהשתחואה.**

לשון רש"י סנהדרין דף מ' ע"א ד"ה ובמה דנקט
שם מרקולים ולא פעור. והטעם, דשם בגמ' ע"ב
חשב במה עבד הני ד' עבודות ולא חשב עבודתה.

* צ"פ הלכות מתנות עניים, פ"ד הי"ב, דף נו, א.

ה פ"ג מסנהדרין ה"א: כיצד דנין דיני נפשות;
כשיבואו עדים לבי"ד ואומרים ראינו פלוני זה שעבר עבירה
פלוגית אומרים להן מכירין אתם אותו, התריתם בו, וכו'.

ו אמר רב יצחק בריה דרב משרשיא תדע, דאילו אתו
בתרי ואמרי פלניא דהאי סימניה... קטל נפשא לא קטלינן
ליה ואילו אמרי אית לן טביעות עינא בגויה קטלינן ליה.
[פלוגי-הרג את הנפש ואין אנו מכירין בו מעולם אלא
סימנים כך וכך היו בגופו ובכליו של הורג — רש"י].

* שו"ת צ"פ, נ"י, סימן שיט.

* צ"פ, הלכות ע"ה, פ"ו ה"ח.

ז פ"ג, הל' ח': אחד המכה את חברו באבן או בעץ,
או שהכהו בגוש עפר, או בגוש מלח וגפירת, או בסל מלא
עפר או צרורות, ואפילו בפלח דבילה, שנאמר, אשר ימות
בה, כל שהוא ראוי להמית, והכובד הוא שממית.

ח ההוא גברא דאפקיד שומשמי גבי חבריה, אמר ליה
שקילתינהו, והא כן וכן הויין ובחביתא רמיק, א"ל דידך
שקלתינהו והני אחריני גינהו, וכו'. א"ל רבא, מי דמי, התם
קאמרי סימנים, הכא שומשמי מאי סימנא אית להו? ודקאמר
כן וכן הויין, אימר חושבנא איתרמי. ובתוס' הקשו מהא
דאמר בב"מ דף כ"ג דמדמשקל הוי סימן, מדה ומנין גמי

והטעם, משום דשם לא חשב רק כדיקות, ואם אמר
אינו יודע חייב, כיון דאין נ"מ דבין זה ובין זה חייב,
אבל בעבודתה הוי דרישות, וא"י פטור. והנה, לפמ"ש"כ
דהשתחוויה בשאר ע"ז הוי רק בפישוט ידים ורגלים,
א"כ קשה לרש"י דהוי בכלל דרישות, לכן כ' דמיירי
במרקולים ומרקולים דרכה בהשתחוויה *.

דף מ' ע"ב

רש"י, ר"ה התיר עצמו למיתה.

עיין צ"פ, מהדו"ת, דף ח' ע"ג שדקדק מכאן דהמקבל
ההתראה אין צריך לקבל עליו איזו מיתה.

דף מ"א ע"א

**רש"י, ר"ה תאנינן שחורות : דע"כ בתאנינן עצמן
אי אפשר להרות.**

לכאורה אמאי א"א, ועיין ברמב"ם הל' רוצח
אך כך, דאז אין נהרג בהפרט הדבר, רק בהכבוד
שצירף אל הדבר, וע' ביבמות דף קט"ו ע"ב ה, גבי
שומשמי, וב"מ ע"ח ושבועות דף מ"ג ג"ב דף
קכ"ח ונ"מ גבי מדה ומשקל של הדבר בפרט, או
של... דאז ל"ה עצם. וע' ב"מ דף כ"ח א ודף כ"ג י
בזה ואכמ"ל.

הוי סימן. ועיין צ"פ (מהדו"ת, דף מ"א ע"ד) דנ"מ בין דבר
דהמדה והמשקל הוא מחמת הדבר בעצמו, או מחמת צירוף
הדבר.

ט ע"א: אלא אמר רבא, לעולם אינו חייב, עד שיטענו
בדבר שבמדה שבמשקל ושבמנין, ויודה לו בדבר שבמדה
ושבמשקל ושבמנין. תניא כוותיה דרבא וכו'. מנורה גדולה
יש לי בידך, אין לך בידי אלא מנורה קטנה, פטור, וכו'.
מנורה בת עשר ליטרין יש לי בידך, אין לך בידי אלא
בת חמש ליטרין, חייב וכו'. זמאי שנא? מנורה גדולה
ומנורה קטנה, מה שטענו לא הודה לו, וכו'.

י ע"א: שלח ליה רבי אבא לרב יוסף בר חמא, היה
יודע לו בעדות קרקע עד שלא נסתמא, ונסתמא, פסול.
ושמואל אמר, כשר; אפשר דמכוין מצרנהא. אבל גלימא
לא. ורב ששת אמר, אפי' גלימא, אפשר דמכוין מדת ארכו
ומדת רחבו, אבל נסכא לא. ורב פפא אמר, אפי' נסכא
אפשר דמכוין מדת משקלותיו.

יא ע"א: מדת ארכו ומדת רחבו, תנתן למדת ארכו
וכו'. מדת ארכו ומדת רחבו, ומדת גמיו, ינתן למדת ארכו
ורחבו. מדת ארכו ומדת רחבו, ומדת משקלותיו, ינתן למדת
משקלותיו.

יב ע"ב: ומדמשקל הוי סימן, מדה ומנין גמי הוי סימן.

תוס', ד"ה ואי: תימא דהתראה בעיר הנדחת
מנ"ל... ולעיל משמע דבעינן התראה.

עיין בתוס' סנהדרין דמ"א, דכתבו שם דעיר
הנדחת בעי התראה, בד"ה ואי. ובאמת הא מבואר
במשנה בדק"א ע"ב יג דצריך עדים והתראה לכל א'
אך ר"ל כך, דזהו דין דמתחילה צריך להתרות לכל
א' מהם התראה שיתחייבו מיתה, ולכאן דאמר דצריך
לפרט חמיתה צריך ג"כ לפרט שיתחייבו סקילה, רק
לאחר שרוב העיר נתחייבו סקילה ע"י שעבדו ע"ז
או חל עליהם דין עיר הנדחת, ואז נהרגים הם ואותם
שעבדו, לאחר שכבר נעשה עיר הנדחת, וזה ר"ל התוס'
דמנא לן זה. וגם באמת אז באיזה התראה מתרינן
להם, דאז חייבים רק הרג, וכו'. ועיין בספרי פרשת
שלח גבי מקושש דיליף שם התראה בשבת מקל

יג ע"ב: ת"ר יצאו... בני בליעל, בנים שפרקו עול
שמים מעל צואריהם... לאמר' — שצריכין עדים והתראה
לכל אחד ואחד.

יד פיסקא קיג: ויקריבו אותו' — מגיד שהתרו בו.
ר' יצחק אומר אינו צריך, מה עכו"ם חמורה, אינו חייב עד
שיתרה בו מעין מלאכתו, ק"ו לכל שבתורה.

* צ"פ מהד"ת, דף י, ב.

פזי ההוא דהוה קרו ליה בר ארמייתא. אמר רב אסי,
מי לא טבלה לגדותה. ובתוס', ד"ה מי: וי"מ, דכיון שידוע
לכל שטבלה, כאילו עומדים שם דמי. וברמב"ם, פ"ג מהל'
אי"ב, הל' ט: גיורת שראינה נהגת בדרכי ישראל תמיד,
כגון שתטבול לנדתה וכו', הרי אלו בחזקת גירי צדק,
ואע"פ שאין שם עדים שמעידין לפני מי נתגיירה. ובצ"פ
שם כתב: הגה רבינו ס"ל, דכיון דאנו רואים דנוהגת בדת
ישראל, הוה כעדים. דכל שעשתה פעולה המראה לנו שהיה
הדבר, מהני זה בגדר עצם, ולא בגדר ראיה. וע' מש"כ
רבינו בהל' מכירה, פ"א הל' ו, גבי קנין שדה כה"ג, ובהל'
עבדים, פ"ח הל' יז, גבי הפרה, ע"ש. בהשגות, ומש"כ
התוס' יבמות, דף מ"ה ע"ב, ד"ה מי, בשם י"מ. וע' ב"ב
דף קמ"ג ע"ב בתוס' ד"ה אם אמרי דבעיא דוקא ב"ד ומ"מ
רב ספרא כיון דגברא רבא הוה כמו שאמר בפני ב"ד, ותוס'
ב"ק דף ק"ד ע"א ד"ה רבה ע"ש ג"כ כן דמעשה המוכיח
הוה כאמירה בפני עדים אף דהוה גדר פעולה לא גדר
בירור, וע"ש דף ע"א ע"ב דאמר שם כיון שמת אביו כמו
שהודה וכו' אף דבעי דוקא ב"ד בהודאה בקנס, מ"מ אומדנא
הוה כמו זה.

פז ע"א: איתמר, שליח שעשאו בעדים, רב חסדא
אמר הוי שליח, רבה אמר לא הוי שליח וכו'. הי"ק, אינש
מהימנא הוא, אי סמכת סמיך אי בעית לשדוריה בידיה.
ובתוס', ד"ה רבה: ובפרק המוכר את הספינה אמרינן, רבה

וחומר מע"ז, והיכא כתיבא בע"ז קרא, וע"כ ר"ל קרא
דסנהדרין דף ק"א גבי עיר הנדחת*.

תוס', ד"ה באשה חבירה: ולא בעי ר' יוסי שיתיר.
ופליג בהני שמתיר עצמו, עמ"ש ביבמות דף
מ"ה ע"ב סו, וב"ק דף ק"ד סו ודף ע' ע"ב ב' וב"ב דף
קמ"ג י' ובירושלמי מעשרות פ"ה י' דכל מקום שצריך
מציאות מהני גם אומד ע"ז, ע' מ"ש ב"מ דף כ"א
ע"ב כ' ודף כ"ב וזה באמת פלוגתא דאב"י ורבא גבי
יאוש שלא מדעת ואכמ"ל בזה.

דף מ"א ע"ב

גמ': א"ר אחא בר חנינא... עד רובו של חדש.
יש ליישב מה שמקשין למה גבי חנוכה לא חשו

ורב יוסף דאמרי תרויהו, בחנוני מוכר צלוחית עסקינן,
ואודא ר' יהודא לטעמיה, לאתויי שדריה. הרי לרבה אליבא
דר' יהודא הוה שליח? וי"ל, דשאני התם, דכיון שנתן לו
פונדיון, וצוה לו להביא באיסר שמן, הוי כאילו א"ל בהדיא
שלח לי על ידו, ופטור. ולפי מה שפירשתי, דדוקא שאמר
ליה בפניה, אית לן למימר, דכיון דנתן הפונדיון, הוי כאילו
אמר ליה בפניו שלח, הלכך אמר לר' יהודא לאת"י שדריה.

יז צ"ל ע"א ע"ב: בעא מיניה רבא מר"ג, גנב
שור של שני שותפין, וטבח, והודה לא' מהן, מהו וכו'.
א"ל, חמשה בקר' אמר רחמנא, ולא חמשה חצאי בקר'.
איתיביה, גנב משל אביו, וטבח ומכר, ואח"כ מת אביו,
משלם תשלומי דריה. והא הכא, כיון דמת אביו כמו שקדם
והודה לא' מהן דמי, וקתני משלם תשלומי דריה.

יח מתני': אם אמרו, ראו מה שהניח אבא, הרי אנו
עושין ואוכלים, השביחו לעצמן. ובתוס': בתוספתא גרסינן,
אם אמרו יתומים בפני ב"ד, וכו'. ושמא להכי צריך בפני
ב"ד, כדי שיתעצמו בדבר לתקן להם, שיטריח בשבילם,
ומדלא תקנו להם, ודאי לא מצאו להם תקנה לחלק, ומחלו
הכל. ורב ספרא גמי, ידוע היה אעפ"י שלא אמר.

יט הל' ג: הממרח כרי של חבירו שלא מדעתו, ר'
יחנן אמר נטבל, ור"ש בן לקיש אמר, לא נטבל.

כ כוונתו בזה מבוארת במה שכתב בהל' גירושין,
פ"ב הי"ב: עיי' בהך דנדרים דף ל"ו ע"ב, גבי התורם משלו
על של חבירו... וזהו מה דפליגי בב"מ דף כ"א ע"ב גבי
יאוש שלא מדעת, דר"ל כך, אם צריך להתניאש לעשות
הפעולה, או צריך רק שלא יקפיד, והיכא דצריך לעשות,
לא שייך למימר איגלאי מילתא למפרע, והיכא דרק שלא
יהיה הדבר, להיפך, אז י"ל איגלאי מילתא למפרע, וכו'.
וראה מפע"צ פרק ו' סי' ל"ו ופרק ז', סי' א, אות ו.

נתמעטה הלכנה וא"ש ולכך צריך לברך על האור הניתוסף*.

דף מ"ב ע"א

גמ': אמר אביי, הילכך נימרינהו מעומד.

עיינ רמב"ם פ"י מהל' ברכות, ה"ח כו, ועיין ברכות דף ל' ע"א כו גבי תפלת הדרך, וסנהדרין דף מ"ב ע"א, ובירושלמי ברכות פ"ט ה"ו סג גבי תפלת המרחץ ע"ש, וע' ירושלמי מגילה כס ריש פ"ד*.

שם: ואין אומר בד"ג נזדקן הדין.

עיינ מ"ש התוס' ב"ב דף נ' ע"ב ל וכו'. וזהו באמת כונת הגמ' בסנהדרין דף מ"ב ע"א, גבי מד"א שם נזדקן הדין דרך בדיני נפשות כן, ולא בד"מ, ע"ש ברש"י. אך כך, דהנה זה ודאי בד"מ אם היה ספק לב"ד ופסקו דהמוציא מחבירו עליו הראי', ולאח"כ כשיתברר חזור הדין ולא הוי כמו הך דמעה בשיקול הדעת וכד', דזה אינו פסק כלל גבי ממונות, וזה תליא בהך אם תקפו כהן מוציאין מידו. משא"כ גבי ד"ג, אם זיכו אותו מחמת דנסתפק להם הדין זה הוה כמו פסק גמור לזכות ואין מחזירין אותו לחוב, והוה כמו יצא מב"ד זכאי כגדר ודאי. וע' תוס' חולין דף כ"ב ע"ב לא וכו'. וע' בירושלמי סנהדרין ספ"ג לב דהוה

לשני ימים, ובר"ה דף י"ח כא מבואר דהשלוחים היו יוצאים, וצ"ל משום דהא מבואר בסנהדרין דף מ"א ע"ב דאחר רובו של חודש לא אמרינן דלא ידע בעיבורו של חדש, רק דבזמן ב"ד דאז אף אם ידעינן בודאי מ"מ חיישינן שמא עיברו ב"ד החדש מחמת עדי רא' וכדומה. וזה ר"ל הגמרא בביצה דף ד' ע"ב כב, וכמ"ש בח"א בהלכות קה"ח אז גם בזה צריך שלוחים משא"כ עכשיו דזה רק מחמת המעם דספק אף לנו דאין לנו ספק, מ"מ היכא דא"א שיהיה חשש ספק לא תיקנו*.

שם, נהרדעי אמרי עד ששה עשר.

עיינ תוס' סוכה ד"ט ע"א כג מחלוקת בשם הירושלמי אם צריך להיות החידוש ע"פ כולה או לא ע"ש וכזה י"ל הך פלוגתא דנהרדעי ור"י בסנהדרין דמ"א ע"ב שם. והנה בירושלמי שם אמר רק י"ד יום וכשיפת רש"י שם די"ג ע"ב, ע"ש בתוס' ד"ה שמור. ועי' ר"ה דכ"א ע"א כג דבאמת נגמר בי"ד אך אין אנו רואין רק במ"ו. וזה תליא אם מברכין על החידוש או על הראי' כהך דברכות ד"ס כה דר"ה ור"י ע"ש, ובה י"ל דלכן אמרינן במס' סופרים במ"ש דצריך לברך משום דבירושלמי ובבבלי אמר דאותו הלילה

כא ע"א: על ששה חדשים שלוחים יוצאין ... על

כסליו מפני חנוכה.

כב בראשונה היו משיאין משואות משקלקלו הכותים התקינן שיהו שלוחין יוצאין ... והיכא דמטו שלוחין עבדינן חד יומא, והשתא דידיעין בקביעא דירחא מ"ס עבדינן תרי יומי משום דשלחו מתם הזהירו במנהג אבותיכם ...

* צ"פ הל' מתנ"ע, השמטות, דף ד, ב.

כג מתנ"י: סוכה ישנה, ב"ש פוסלין וב"ה מכשירין. ובתוס': בירושלמי תנא, צריך לחדש בה דבר. חבריא אמרין טפה, רבי יוסי אמר כלשהוא. ומאן דאמר כלשהוא ובלבד שתהא על פני כולה.

כד אמר להו רב נתמן להגזי נחותי ימא, אתון דלא ידעיתו בקביעא דירחא כי חזיתו סיהרא דמשלים ליומא [שאינו מחשיך עד שעת זריחה — רש"י] בעירו חמירא. אימת משלים בחמיסר והא אנן מארביסר מבערינן, לדידהו דמגלו להו עלמא מארביסר משלים.

כה דף נט, ב: בנה בית חדש וקנה כלים חדשים. א"ר הונא לא שנו אלא שאין לו כיוצא בהן, אבל יש לו כיוצא בהן א"צ לברך (שהחיינו). ור' יוחנן אמר אפילו יש לו כיוצא בהן צריך לברך ... ואיכא דאמרי אמר רב הונא לא שנו אלא שלא קנה וחזר וקנה, אבל קנה וחזר וקנה אין צריך לברך. ור' יוחנן אמר אפילו קנה וחזר וקנה צריך לברך, מכלל דכי יש לו וקנה דברי הכל צריך לברך.

* צ"פ הלכות ברכות, פ"י ה"ז.

כו ארבעה צריכין להודות ... וכיצד מודה וכיצד מברך, עומד ביניהם ומברך, וכו'.

כז אימת מצלי לה ... משעה שמהלך בדרך ... והיכי מצלי לה, רב חסדא אמר מעומד, רב ששת אמר אפילו מהלך.

כח צ"ל ה"ד: רבי חלקיה ורבי סימון בשם ריב"ל, תפלת המרחץ אינה טעונה עמידה.

כט מהו לעמוד מפני ס"ת, ר' חלקיה ר' סימון בשם ר' לעזר מפני בנה הוא עומד לא כש"כ מפני תורה עצמה.

* צ"פ הלכות ברכות, פ"י ה"ח.

ל ד"ה וספק נפשות להקל: פי' בקונטרס משום דכתיב, ושפטו העדה והצילו העדה. ואין גראה, דבלאו הכי גמי לא קטלי מספיקא, דאפילו ממונא לא מפקי מספיקא. וכוונת רבינו לומר, דלדעת רש"י הפסוק מגלה דמספק הוי כאילו נגמר הדין לזכות מטעם ודאי.

לא ד"ה איצטריך קרא למעוטי ספקא. התוס' שם תילקו בין ספק אמיתי ובין ספק של חוסר ידיעה, וכתבו דיש לפעמים דהדין הוא על מציאות הספק, ועיי"ש.

לב ה"א: אמר ר' אושעיא תמן שאיפשר להן להוסיף דנין אילו כנגד אילו, ברם הכא אי אפשר להן להוסיף. רבי יוחנן ור"ל תרויהון מרין אפילו הכא איפשר להן להוסיף ועיקר בפני משה שם.